

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Volitev dež. poslanca v Brežicah.

Začnimo z basnijo. Krava se pritoži levu, rekoč: Gospod, eden tvojih podložnikov mi je télé vzal in požrl. Kdo? vpraša lev. Krava ne ve za hudobneža. Kralj živalstva skliče vse živali v skupščino, da izve kriveca; na kraljevo povelje pridejo vse živali. Kdo zmed vas — vpraša mogočni lev — se je drznil kravi télé vzeti in pokončati? Vse molči. Ves potuhnen pa stopi volk pred kralja in reče: Mogočni kralj! jaz tega nisem storil. —

Nauk: Krivec obtožuje se sam. Ta basen nam je v misel hodila, ko smo prebirali „Narodova“ javkanja in natolecovanja zaradi vspeha volitve v Brežicah. „Klerikalci“ so krivi, da je narodni kandidat propal; gg. župnika Ramor in Pajek sta kriva, ker sta glasovala za Žnidržiča in seboj potegnili toliko in toliko volilcev; ko bi ti ne bili tako glasovali, bila bi zmaga naša — torej so edino le „klerikalci“ propada krivi; — tako gre v enomer po vseh številkah demokratičnega lista. — Gospodje, vaša nevolja je smešna, še bolj pa neopravičena. Smešno je od vas, ki ste lani pri volitvi v državni zbor le po kompromisu z nemčurji Vošnjaka v državni zbor spravili, da se zdaj hudujete nad tem, ker so nekteri volilci naše stranke glasovali za Žnidržiča. Roka roko vmije, bi morali reči; lani so nemčurji nam liberalcem pomagali, da smo Vošnjaka v drž. zbor potisnoli, zdaj se je pa spodobilo, da mi nemčurjem pomagamo ter Žnidržiča volimo. To so nemčurji v raznih dopisih v „Tagesp.“ tudi naravnoč od Vošnjakovcev zahtevali in pričakovali; ti nehvaležneži se pa zdaj še jezijo, da so vsaj nekteri konser-
vativni Slovenci nemčurjem poyrnoli, kar so jim liberalni Slovenci dolžni bili! — Pa pustimo to; naj gledajo liberalni Slovenci sami, kako da se z nemškutarji zopet sprijaznijo.

Kdo je kriv volitvenega vspeha v Brežicah? Kot prijatelji pol. svobode smo volilcem svoje

stranke na prosto voljo dali, da volijo, če hočejo, narodnega ponudnika, kar je bilo v sedanjih razmerah najmodrejšje, dasi dopisnik „Nar.“ z Brežic o takem političnem taktu ni pojma nima, ker pravi, da je bil to „bedast“ nasvèt. Prav „bedasti“ ste le vi, ki postavljate liberalne kandidata ne vprašajé za to, ali so tudi konservativnim Slovencem všeč ali ne, potem pa tirjate od nas, da vas slepo slušamo in na vašo komando volimo, kogar vi hočete. Spodobilo bi se, da se z nami zastran kandidata vsaj pogovorite. Da bi pa za vami le rep bili in vse storili, kar vi hočete, to je presmešno!

Vaša jeza je pa tudi neopravičena, ker izvira iz gole zaslepljenosti. Ko bi vas divja strast ne slepila, spoznali bi, da pri nas kandidata ne priporoča, ako ga „Narodoveci“ postavijo. Poštenim volilcem se gnjusi liberalna svojat, ki je lani ob volitvi v drž. zbor tako pobalinsko divjala nad volilci naše stranke, da poštenjaki ne morejo pozabiti neotesanosti Vošnjakové poulične garde. To je krivo, da se nekteri poštenjaki ne dajo več za volilne može voliti, da drugi doma ostajejo, nekteri se pa k nemškutarski stranki nagibljejo. Res, da niso nemčurji ob volitvah manj surovi; pa pomislite, da se je naš kmet še le začel zavedati svoje narodnosti, da ga je torej toliko težje držati pri narodnej stranki, ako prihajajo iz te razbrzdani in surovi fantalini, ki delajo kot roparji s poštenimi volilci. Stvar, za katero se s tacimi sredstvi dela, ne more biti poštena. Drug uzrok nezaupanja do „Narodovih“ kandidatov je kriva politika, v katero je liberalna svojat zabredla. Za nas Slovence ni sreče, ne vesele bodočnosti, kakor le po federalističnem skladu Avstrije, da imamo vsi Slovenci eno in to narodno deželno vlado, narodno upravo in šolstvo. Liberalni drž. poslanci so pa pobegnili k našim nasprotnikom, nemškim centralistom, edino le iz liberalnega mrzenja proti federalistom, ki so ob enem tudi konservativni, pravični katoliški cerkvi.

Če toraj „Narod“, ki zagovarja politiko liberalnih drž. poslancev, kandidata postavi, ga ne more nobeden volilec federalistične stranke voliti. To je uzrok, zakaj da nismo mogli g. Lenčeka v Brežicah priporočati; kot privrženec liberalne slov. stranke spada on kakor Žnidržič k ustavaški stranki. Obžalujemo, da so nekteri volilci naše stranke za Žnidržiča glasovali; bolj prav bi bilo, glasovanja se zdržati, ker nismo svojega kandidata imeli. Iz druge strani je pa mnogo uzrokov, ki izgovarjajo naše volilce. G. Žnidržič ni liberalcec „Narodovega“ plemena; kdo bi se toraj čudil, da, če sta na izbiro bila dva ustavaka: slovensk in nemškutarsk, konservativni Slovenec rajše voli tistega, ki se mu v verskem oziru manj nevaren zdeva. Tega je kriva svojat, ki v „Narodu“ in „Tedniku“ strup brezverstva, sovraštvo proti kat. cerkvi in duhovenstvu po svetu trosi. Črna osoda žene liberalno svojat naprej po krivi poti, ter si mora svoj pogubni obstanek s tem varovati, da pokončava ljudem vero in udanost do kat. cerkve. Nazaj iz tega pota več ne more, razun če se vsej politiki odreče, česar pa ne more, ker je preveč vladoločljna. Največa škoda, katero je „Narodova“ svojat naredila, je ta, da je v mnogih krajih po svojih privrženecih ljudstvo okužila, verski liberalizem med kmetске ljudi zasejala in tako vse razdvojila. Vzemi katero koli številko gadnega „Naroda“ v roke, in našel boš v vsakej besno sovraštvo proti cerkvi in duhovenstvu. Nasledek tega je, da se podkopava zaupanje ljudstva proti duhovenstvu, da toraj duhovnik tudi v narodnem oziru manj storiti zamore, premnogim se pa vsled bridkih skušenj naravnoč gnjusi delati na narodnem polju, ker za ves trud in za velike stroške druga nemajo, kakor zasramovanje v nesramnih domačih listih, surovo upornost zapeljanih kmetških in drugih liberalceev, vseh tega še pa kazenskih paragrafov nove „verske“ postave, ki so jo zaslepljeni slovenski politikarji sklepati pomagali.

Tako stojimo. Pri tem prežalostnem stanju še pa „Narodova“ svojat tirja, da mi za njo delamo, in se jezi ter psuje, ker tega nočemo, marveč skušamo zavarovati ljudstvo duševne spačenosti, ki prihaja iz „Narodove“ zalege. Dokler bo trojica: Vošnjak — Zarnik — Jurčič med Slovenci razsajala, ne bo razpora konec, sad razpora bo pa imel — nemčur. Kdo je toraj volk v basni?

Slavnemu politično-gospodarskemu narodnemu društvu pri sv. Lovrencu v slov. goricah!

Slavno društvo blagovolilo mi je izreči svoje priznanje in zahvalo za to, da branim slovenskemu ljudstvu v štajerskem deželnemu zastopu in v državnem zboru nja prave koristi.

Priznanje dobrih in umnih možakov, da se držim prave poti ter se skladam z željami svojih volilceev, mi služi v čast, v tolažbo in spodbudo.

Kreposti in prelepe zmožnosti slovenskega národa, potrpežljivost, s katero prenaša svojo trdo osodo ter vzdihuje po rešenju, so me vedno z visokim spoštovanjem navdajale ter rodile v meni ono udanost, katero bom slovenskemu národu do konca svojega življenja ohranil.

Vsaktero ljudstvo se le v svojem jeziku omikati, le v národni omiki napredovati zamore. Tuj jezik ne bo nikdar in pri nijednem ljudstvu tega opravil. Zatorej sem se vedno poganjal za to, da zadobi vaš lepi, národni jezik veljavo v šoli in uradu.

Brez vere nijeden národ obstati ne more. Kder ni vere, ni pravičnosti, zabredejo vladarji in podložniki v nerednost in homatije. Zatorej je pa poglavitna dolžnost poštenega narodovega zastopnika, da spoštuje in brani pravice in svobodo katoliške cerkve, šoli pa potrebno lastnost, da veje v njej krščanstva blažilni duh.

Isto tako sem po svoji dolžnosti vedno glas povzdigoval za to, da vlada povsod pravični red in poštenost, pravica in postavnost; da se ustavlja spačenost, da se vsa uprava v srenjah kakor v okrajih bolj priprosto in ceneje vrši, da je ime tek in življenje v varnem zavetju.

V zvrševanju teh dolžnosti me bodo častiti volilci vselej delavnega našli.

Slavnemu društvu izreka za častno izjavo prisrčno hvalo in pozdrav

M. Herman.

V Gradci dné 30. avg. 1874.

Cerkvene zadeve.

Na Dunaju se snuje „prva avstrijska katoliška šolska družba“, ktera ima lep namen: ustanovljati kat. šole, podperati sploh versko šolo na vse strani. Izdavala bo tudi šolsk list, ktere ga se bodo udeležili najvrliši pisatelji.

Pruski katoličani trpijo hudo preganjanje od strani svojih lutrovskih in liberalnih sodržavljancev. Ošabneži imenujejo to: „kulturkampf“, to je: vojskovanje za omiko! Strašna omika to! Na Badenskem je prepovedano nove mešnike blagoslavljeti in na fare razpostavljati. Zaporedoma zatirujejo katoliške društva, zapirajo cerkve, samostane in farovže, izganjajo ali pa v ječo zapirajo fajmoštre in kaplane. Prav turško nasilstvo, kteremu se pa vrli škofi in duhovniki ne dajo splašiti.

Prav ostudna in za liberalce sramotna je sledeča dogodba. Pri neki župniji so fajmoštra zaprli, kaplana pa pregnali. Ker pa je ta skrivaj nazaj prihajal službo božjo opravljat in sv. zakramente delit, so poslali žandarje. Kaplan je ravno iz cerkve stopil s sv. Rešnim Telesom, katero je namenil nesti na smrt bolnemu človeku. Veliko ljudstva je po trgu in ulicah klečalo. Ali zdaj stopi žandar pred kaplana in mu ustavi pot. Duhoven prosi, naj mu dovoli par minut, da bo-

lenika sprevidi. Vse zastonj. Mešnik mora s sv. zakramentom nazaj v cerkev, vse pustiti in z žandarjem v ječo iti. — Takošen je pruski „kulturkampf“! Naši liberalci pa vse to hvalijo, ljudem pa lažejo: „Vera ni v nevarnosti“.

Najostrejši meniški red (orden) so Trapisti. Zraven navadnih meniških dolžnosti se pečajo s poljedelstvom in sicer za pokoro. Kamor si drugi ljudje ne upajo, tje se podajo. Veliko host so izkrčili in močvirja v lepe travnike spremenili: na Francoskem, v Belgiji in na Ruskem. Pred leti so se tudi v turški Bosniji naselili. Blizo Banjeluke, kraj vode Vrbas, so kupili velike in hudo zapušene kraje. Naselbino zovejo: „Mariastern“, Marijino zvezdo. Tudi nekaj Slovencev je pristopilo. Kdor želi vstopiti, če tudi le za navadna dela, ga radi sprejmó.

Oglarsko šolo snujejo kranjski duhovniki, v katerej bi se vsako leto nekoliko fantov naučilo orgljanja in cerkvenega petje. Potreba take šole se kaže povsod očividno, ker novi učitelji orglati ne umejo ali pa nečejo.

Birmovanih je letos v 4 dekanijah lavantinske škofije 9027 otrok.

V bogoslovsko semenišče v Mariboru sprejetih je dosle 5 gospodov.

Gospodarske stvari.

Kamneno olje (petrolej) dober pomoček, da se lesovina dalje trdna ohrani. Na prostem ali pod milim nebom stoječa lesovina in poljsko orodje se gnjilobe, razpokanja in trganja obvaruje, če se s kamnenim oljem dobro in večkrat namaže. Stvar mora pa popolnoma suha biti, da se olja do dobrega navzeti zamore. Tudi duri, oknice, klopi pod milim nebom je dobro prej s kamnenim oljem namazati in potem še le z oljnato barvo pobarvati. Omenili smo že na drugem mestu, da je ravno tudi kamneno olje dobro sredstvo proti gobam, ki se na lesu in po zidovju zarejajo.

Rudečo deteljo meseca avgusta sejati. Iz Vestfalskega se o setvi rudeče detelje, kakor sledi, poroča: Brž ko je žito, med katero se je spomladi detelja posejala, požeto bilo, se je pokazalo, da detelja ni pognala. Zato so zemljišče preorali, povlačili in v novo z deteljnimi semenom posejali. Seme je lepo pognalo in kmalu je mlada detelja vse zemljišče prevlekla. Tudi čez zimo, čeravno so miši deteljo precej pristrigle, je dobra ostala. Drugo spomlad pa, ko detelja prejšno spomlad vsejana ni hotela naprej, je meseca avgusta posejana lepo bobotno rastla in je bila kmalu za košnjo. Za reko Visurgo sejejo deteljo skoro sploh

še le meseca avgusta na strnišča in celó trde zime ji nič ne škodujejo.

Češpljeva drevesa. Če pomislimo, koliko vredno sadje da so češplje ali slive, se nam mora, če na drevesa pogledamo, prav milo storiti. Zdravo, krepko češpljevo drevo je prava bela vrana. Od kod pa to izvira? Od tod, da se češpljeva drevesa večidel le po izrastkih iz korenin, ne pa po semenu zarejajo. Če hočemo lepo, zdravo, močno drevo imeti, mu moramo za močne zdrave korenine skrbeti; to se pa le da doseči, če se drevesa iz pešek, ne pa iz korenin zarejajo. Pri vseh drugih drevesih se tako ravna, le pri češpljah ali slivah se jemljejo koreninski izrastki. Ti izrastki imajo pa vsikdar slabe korenine; iz korenin poganjajo zopet izrastki, ki se dalje presajajo, drevesa pa vedno slabejša prihajajo. Toraj zdaj, ko je ravno čas, naj se češpljeve koščice nabirajo, pa na solncu ne sušé, ampak brž, ko pridejo iz sadú, na kakem primernem kraju na vrtu posadijo v zemljo. Če tudi vse ne bodo pognale, bode vendar prihodnjo spomlad dosti zdravih češpljevih dreves, s katerimi se dajo v kratkih letih ostarela drevesa nadomestiti.

(„Pr. Ldw.“)

Nabirajmo si sadno seme za drevesnice! Zdaj se jabelka in grške že začnejo tolči za tolklo ali pijačo. Iz sprešanih tropin, pa predno se dajo kisati, naj se peške lepo izrešetajo, na hladnem, ne presuhem prostoru hranijo do konca oktobra in potem na način, kakor smo spomladi jedenkrat povedali, v pripravljeno gredico posejejo.

Razpis štipendij za učence na deželni kmetijski šoli v Grottenhof-u.

Na tej — se ve da — čisto nemški dež. šoli razpisanih je za prihodnje šolsko leto, ki se s 1. nov. 1874 začneja, več štipendij po 120 gld. in drugih po 100 gld. Od učencev se tirja, da so vsaj 16 let stari, zdravi in poštenega obnašanja ter podučeni v stvarih, ki se v ljudskih šolah učé. Prošnjam se morajo priložiti: domovinsko spričevalo, spričevalo premoženja, krstni list, navstveno (Sitten), zdravstveno spričevalo in ono stavljenih kozá; spričevalo premoženja potrdi srenjski urad; slednjič šolsko spričevalo.

Prošnje morajo prosilci sami izročiti ravnatelju dež. kmetijske šole v Grottenhofu najmanje do 15. sept. t. l.

Od štaj. dež. odbora.

Gospodarske skušnje.

Nov način poljske miši pokončati. Skušen kmetovalev na Poznanskem, pripoveduje „Prakt. Landw.“, priporoča zoper poljske miši žvepleni sopuh, k čemur je pa treba posebne priprave. Dal si je napraviti iz železnega kositerja

(pleha) posodo, kakor škatlo s pokrovom. V to posodo je na jedni strani vdela cev, na nasprotni strani pa napravljen meh tako, da se more ž njim v posodo sapa vpihavati ter iz cevi puhti. V posodo se naloži lahko vnetljivo gorivo, katero se potem zažgé in nanj žvepleni cvet ali prah potrosi. Ko je to storjeno, se cev v mišjo luknjo vtakne, z mehomo žvepleni sopuh v pozemeljska mišja zakotja vpihava in tako mišja zalega pokončava. Se ve, da se morajo bližnje ljuknje, iz katerih se začne dim in sopuh kaditi, trdno zateptati. Na ta priprosti način, ako se prav naredi, moreta v dveh dneh dva izurjena delavca z $\frac{1}{4}$ centom žvepla na sto in sto oralih vse miši vgonobiti.

Bencin gotova pomoč zoper stenice. Mnogo reči se priporoča za stenice; najboljše hoče vedeti „Kärntner Blatt“, ki priporoča eter kamnenga olja (Petroleumähter) ali ligorin ali bencin, ki je dober kup in se v vsaki apoteki dobi. Z drobnim pimselnom se bencin namaže v vse kote, kjer so stenice. Le varovati se je, da ne pride luč zraven, ker se bencin silno rad vname.

Iz „Novic“.

Dopisi.

Iz Maribora 2. sept. Ravno zremo poglobitve točke iz testamenta rajnega konjiškega nadžupnika, č. g. Rozmana. Kakoršnega smo moža poznali v življenju, takošen se nam kaže tudi po smrti v svojem testamentu. — Vse premoženje do zadnjega krajarja je namenjeno za dobrodelne in cerkvene namene. Glavni dedič so imenovani milostljivi knez in škof Lavantinski, — se ve — ne za se, ampak z izrecno prošnjo, da vse, kar bo ostalo po izplačanih posebnih volilih, obrnejo v prid onih 5 far, katerih patron so rajni nadžupnik bili. —

Iz Celja sredi avgusta. (Prijeteljska beseda do novega srenjskega zastopa v okolici.) Naj nam dovolé novoizvoljeni, narodni občinski načelniki nekoliko opazek. Posel občinskega predstojništva se zamore vštevati med najtežje, kajti le županstvu je naložena od gospodsk dolžnost, ljudstvu vsako stvar natanjčno oznanjevati in razlagati. Le županstvo občuje neposredno z ljudstvom, višje gospodske pak le ukazujejo županstvu. Čestokrat se dogodi, da višje gospodske zahtevajo od županstev nagle rešitve takovih zadev, katere se morajo ljudstvu še le po malem in točno razlagati. Sedaj le županstvo ima nalogo, to izvrševati in ima vsled tega vpljiv do ljudstva. Ako županstvo dela zoper naš napredek, mora ljudstvo mu pokorno biti in ne ostaja mu družega nič, nego plačevati redno svoj davek, da si županje potem iz doklad svoje račune poravnajo. Vsakemu je znano, koliko županstev je samo pod okrajnim glavarstvom Celjskim, kateri imajo načelnike, nasprotne narodnosti. Ta-

kovi načelniki potem rabijo svoj strupeni vpljiv do ljudstva in ga terorizirajo v najožjem pomenu! Ako pa županstvo skrbi poleg svojih opravil za naše narodne zadeve, kar je na čisto postaven način lahko mogoče, tedaj se tudi ljudstvo kaže sprejemljivo za blagi čut domoljubja.

Tako na primer bilo bi svetovati, da bi umni novoizvoljeni načelniki okolice Celjske opustili pri uradovanju tuj jezik, ter izključljivo le rabili naš domači slovenski jezik, kateri se da tako lepo porabiti za urade, ter da bi tako ljudstvu vsak ukaz v razumljivem jeziku razpošiljali. Do sedaj je v prvej vrsti zoper vpeljavo slovenskega jezika v občinsko uradnico spletke delal pisar, kateri — mimo gredé naj opazim, ne zna niti slovenskega niti nemškega jezika pravilno. Nadejamo se, da novoizvoljeni odbor ne bode temu pisarju prepustil poveljstva nad občino, temveč da se mu bode ukazalo pisati in uradovati v slovenskem jeziku, ali pa pustiti službo; kajti ravno on je hujskal pri prvih volitvah volilce zoper narodne odbornike in tako vže davno zaslužil propusti. Naj si novi načelniki blagovolijo vzeti te naše besede, katere smo prav iz srca govorili, na vest i naj bodo osvedočeni, da jim bode ljudstvo za takovo ravnanje vedno hvaležno.

Sv. Lenart v slov. gor. 24. avg. (Potovalni zbor). V nedeljo 23. avg. je prišlo sem ptujsko nemčursko naprednjaško društvo svoje šare prodajati. Povabila je dr. J. o pravem času srenjam razposlal, sicer je vse tajno se pripravljalo. Škoda res za trud! Razun nekterih iz Ptujja došlih „fortšritlerjev“, je tudi mariborski Branstetter svojo državno modrost razvijal. Predmet bil je primeren, namreč: razmere med cerkvijo in državo. Se ve, da po njegovem mnenju cerkev ima biti ponižna dekla državi. Krono je nasadil zborovanju dr. Jug s svojo zgovornostjo. Duhovni, reče, nabirajo milošino v cerkvi za — svoj žep! To si upa reči on, ki si ravno zida hišo z dvojnimi stropom! Kde je pa on denarjev nabral? — Siromaki že čutijo, da nimajo več duhovni siromašnih zavodov v rokah. — Tudi taji previdnost božjo, rekši, da so nesreče pri živini krivi — pôsli, in na poljih in goricah večidel — nevednost ljudi. — Mar delajo ljudje tudi povodnje in točo, ki nam pobe-rajo, kar že v rokah imeti mislimo? Po teh umoslovnih mislih ni nas osupnilo, da je končal: „Popravljajmo šole!“ Da, to nam je iz srca rečeno! Če sedanje šole niso le razposajenosti šolske mladine krive, temuč tudi toče, slane in goveje kuge, — kajti po dr. Jugovih besedah bodo le šole vsem zlegom v okom hodile — tedaj pa le popravljati in prenavljati novodobnih šol, in začnite kar pri domačej, ki menda ni najnedolžniša pri teh nesrečah! Pri tej gôdli so se celó privrženci našega odvetnika debelo pogledovali. Bilo jim je odveč!

Kmalu so drđrali vozovi od nas, nobena kupica se ni izpraznila na vspeh zбора. Ptujski fortšritlerji so se menda vendar prepričali, da tudi dr.

Jug coprati ne zna, da bi privabil tržane in okoličane k zboru. Le nekateri privatni uradniki in usnjarski pomočniki so se zbora udeležili. Izmed odličnejših tržanov ni bil nobeden navzoč in tudi kmetov ne, razun par znanih nemčurjev. Tako je prav! Na taki način se tem brezverskim nasilnikom najlepše pot posveti. —

Iz Celja 30. avg. (Izid volitve deželnega poslanca v Brežicah in pišečki volilci.) Da bodo nemškutarji v Brežicah s svojim kandidatom zmagali, to je pač za gotovo vedel vsak, kdor razmere tega okraja pozna in je v „Gospodarju“ bral, da voditelji pravne ali konservativne stranke kandidata ne postavljajo. V Brežicah imajo nemškutarji toliko vpliva do mnogih nevednih kmetov, da liberalni Slovenci sami s svojim kandidatom nikdar prodreti ne morejo. Zmagati zamore tukaj le kandidat konservativne stranke, ako ga tudi „narodna“ podpira. V srce je pa zbolelo vsakega rodoljuba slišati, da so celó nekateri tistih volilcev, ki so vselej odločno in nezmagljivo stali na slovenski strani, zdaj glasovali za nemškutarja, ter postali tako „izdajalci Slovencev!“ Poznam le volilce Pišečke župnije. Teh volilcev so se nemškutarji vselej najbolj bali, pa jih tudi najbolj sovražili, ker so ti vselej pogumno stali za narodno stranko in pravni program, ter so v tem smislu volili in tudi marljivo agitirali, kakor lani Martin Zagmeister, posestnik v Podgorjem.

Tudi lansko leto jih je, posebno sedaj, nemškutarski zmagalec, gosp. Žnidržič, ometaval z raznimi psovki, ker so vsi glasovali za kandidata pravne stranke, g. Kosarja.

Volilci iz Pišec! kaj vam je pa letos obljubil nemškutar Žnidržič, da ste za njega glasovali? Alj ste mislili, da je pravna stranka umrla, ker ni zdaj v brežkem okraju postavila svojega kandidata? Ali ste se hoteli brežkim nemčurjem prikupiti, da ste zavolj tega prevzeli sramotno ime: „izdajalcev naroda?“ Skoro bi to verjel, ker je po končani volitvi dva para konjev iz Brežic privleklo dva nemškutarjev dobro nadevana voza, da so se brz ko ne prišli zahvalit Pišečanom, ki so jim do zmage pomogli. Sramota!

Sicer bo g. Žnidržič ravno toliko opraviti mogel, kakor g. Lenček, (slov. stranki bo se ve da več zamogel škodovati kakor hasniti, ker je vnet velikonemec); pa bodi si, da bi bila oseba boljša alj slabša od g. Lenčeka, ste vendar z glasovanjem za nemčurskega liberalca Pišečko župnijo, ki je bila kot najbolj stanovitna za federalistično stranko na glasu, pa tudi sami sebe v sramoto zapodili. Z volitvijo g. Lenčeka bi bili vsaj eden okraj narodnej stranki ohranili; tako ste pa zakrivili, da vas liberalna slovenska stranka „izdajalce“ psuje.

Ker spada g. Lenček k liberalni narodni stranki, ste kot zvesti kristjani hoteli morda bolj konservativnega in kristjanskega poslanca v de-

želni zbor spraviti? Toda tudi ta vam je spodletela. G. Žnidržič je liberalce berž ko ne bolj kakor Lenček. To ste že gotovo prej vedeli; ko je namreč lansko leto za se agitiral in po kmetih kot lačen berač kruba od hiše do hiše, kjer je le vedel, da kateri volilec stanuje, glasov beračil, je prišel tudi v Pišce, dasiravno je lahko prej videl, da tam ne bo nič druga dobil kot posmehovanja zarad svojega smešnega programa. Med drugimi liberalnimi bedarijami je prerokoval, da naša nezmagljiva sv. vera ne bo več kot 300 let še obstala, (se ve, da je ni imenoval „nezmagljive“ in ne „svete“). Volilci! ali more živoveren kristjan tako govoriti? Gotovo ne! Ali pa niste vi, ki ste za takega človeka glasovali, ob enem tudi sv. vere v roke brezverca izdali? Vprašam vas le: zakaj ste šli volit, ako niste mislili za g. Lenčeka glasovati? Zakaj se niste rajši volitve zdržali, kakor vam je „Slov. Gospodar“ nasvetoval, in kakor so tudi nekateri bolj pametni storili? Tem izrekam slavo, ker so se pokazali prave, konservativne, federalistične Slovence!

Rodoljub slov. in rojak Pišečki.

Iz Ruš. V ponedeljek 31. avg. smo pokopali na Cmolniku v ruški fari občę znanega poštenjaka Luko Hleb-a, zvestega katoličana in predsednika tamošnjega (ruškega) narodnjega bralnega društva. Pogreb je bil za tiste hribove sijajen. Bilo nas je osem duhovnikov in ljudstva prav mnogo od blizo in daleč. Naj bo blagi mož molitvi znancev in prijateljev srčno priporočen!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vse oči so zdaj obrnjene na Česko, kamor pride svetli cesar in kralj dnę 7. t. m., ter ostane v zlati Pragi 8. sept., 9. se pa poda v Vinorce k vojnim manęvrom. Liberalni kakor tudi vladini nemški listi se nasledkov tega potovanja grozno boję, kar se vidi iz tega, da v enomer ponavljajo in svoje verne bralce tolažijo, da cesarjevo potovanje le velja vojnim manęvrom, da pa političnega namena nima. — Bomo vidili. V tem si česki narod na vso moč prizadeva, svojega kralja sijajno sprejeti. Iz vseh okrajev, mest in raznih zastopov se pošljejo cesarju adrese, v katerih bo izrečena najpohlevniša udanost in prošnja, da naj blagovoli kralj, do kterege edinega še ima česki narod zaupanje, nadaljevati poravnanje, ktero se je začelo z odpisom od 12. sept. 1871, ker zamore le sprava narode in dežele srečne, državo pa mogočno storiti.

Mislimo, da ne bo brez vspeha; pomenljivo je vsaj, da celó magjarski listi spoznavajo potrebo sprave.

Vse drugače kakor pri nas odperajo se po drugih krajih ljudem oči, da modro volijo. Pri dopolnilni volitvi v gališki dež. zbor zmagali

so trije federalisti, med katerimi sta 2 gospoda župnika. Pri nas pa liberalci kričijo in obojni ljudje za njimi: „Le duhovnika ne!“ Namesto narodnih duhovnikov dobivajo pa nespametni Slovenci — liberalnih nemčurjev za poslance! — Tudi v Solnograški kmet. okolici je zmagal proti liberalcu z veliko večino glasov katoliški kandidat Eisl.

Kranjsko. Zbor mestnih volilcev je postavil enoglasno za kandidata ljubljanskega mesta g. dra. Moše-ta, kterega hoče, kakor piše „Slovenec“, podpirati tudi konservativna stranka, nadajé se od „mladih“ enacega ravnanja gledé konservativnih kandidatov po kmetiskih občinah. — Malo upanja, ker premalo politične zrelosti. — Po sporočilu istega lista prevzel je vodstvo banke „Slovenije“ začasno načelnik požarnega oddelka, g. J. Jereb. Tako je prav; domači zavod bodi v rokah domačih poštenjakov.

Ogersko. Iz praznega strahu pred „pan-slavizmom“ (vseslavjanstvom) vzela je magjarska vlada Slovačkom edini slovaški gimnazij, ki so ga pred leti ustanovili slovaški rodoljubi. Dasi je preiskava pokazala, da je puhla ovadba, kar se profesorjem na skrivnem očita, je bilo vendar vse zastoj — narodna strast je Magjare zaslepila.

V Zagrebu se bo 19. okt. t. l. novo vseučilišče slovesno pričelo, za kar se sijajne priprave delajo.

Vnanje države. Na Ruskem in posebno po nekdanjih poljskih pokrajinah je letos zopet toliko požarov, da je kmetom obupati, mestjani pa nagloma spravljajo, kar imajo in begajo z mest. Mislilo se je, da dela to družba grabežev socialistov v zvezi s poljskimi begunci, ki se klatijo po vsem svetu. Toda varstvene vladne naprave niso prišle družbi na sled, marveč se sploh misli, da so požarov krivi najbolj otroci brez varstva in pa brezvestni lakomniki, ki se visoko zavarujejo, potem pa sami požigajo.

Pred 10 leti vpeljala je ruska vlada mirovne sodnije v malenkostnih prepirih. Desetletna skušnja je pa pokazala, da to na kmetih ne gre, ker je med njimi premalo sposobnih in morebiti še manj tacih oseb, ki bi dovolj časa imele za sodnijske opravila. Vsled tega je vlada početkom t. l. namesto mirovnih sodnij vpeljala okrajne uradnije za sodnijske in policijske stvari in postavila skušenih uradnikov; le eden ūd se izmed ljudstva voli v uradnijo. — Tudi pri nas bi se mogla marsiktera liberalna naprava pod klop vreči, ker ne sodi za ljudstvo; pa po nesreči imamo preveč liberalnih kričačev v deželnem in državnem zboru.

Špansko. Karlismom je če dalje bolj sreča mila, republikancem pa gre vse rakovo pot, dasi je siloviti Bismark napeljal vse vlade, tudi rusko, da so priznale vlado načelnika republike, Serrana, ki pa nema ne pravice, ne moči, da vlada. Skoro v nobenem mestu ne more republikanska vlada izvesti novačenja; mladenči beže ali pa tekajo v

službo Don Karola; trmasta vlada pa strahuje njih stariše in sorodnike. Kraljeve čete stojé že 2 dni hodá blizo Madrida, mesto za mestom se jim udaje.

Za poduk in kratek čas.

Prebivalstvo vesoljne zemlje znaša po naj-novejši štatistiki, ki je v Vašingtonu prišla na svitlo, eno milijardo (tisuč milijonov) 391 milijonov 32. tisuč ljudi. Azija, najbolj obljudeni del zemlje, šteje 798 milijonov prebivalcev; Evropa 300¹/₂ milijona; Afrika 203 milijone; Amerika 82¹/₂ milijona; Avstralija 4¹/₂ milijona.

Rusija ima 71 milijonov prebivalcev, nemško cesarstvo 41, francosko 36, avstrijsko-ogersko 36, velika Britanija in Irsko 32, Italija kacic 27, Španija 16¹/₂, Turčija 15 milijonov. V Aziji je Kina najbolj obljudena dežela na svetu in ima 425 milijonov ljudi, Hindostan 240 milijonov, Japonsko 33 mil in polineški otoki 2,763.500 prebivalcev.

V Afriki ima Egipt 8¹/₂ milijona in Maroko 6 milijonov prebivalcev. V Ameriki stanuje dve tretjini prebivalcev na severni strani ožine. Zedinjene države imajo do 39 milijonov prebivalcev, Mesiko nekaj nad 9 mil., in angleške okrajine kake 4 milijone. Vsa severna Amerika jih ima do 52 mil. in južna 25¹/₂ mil. z Brazilijo vred, ki jih šteje 10 mil. Otoki zahodnje Indije imajo čez 4 milijone prebivalcev, in srednja Amerika nekoliko manj kot 3 milijone.

Med mesti ima London prebivalcev 2,254.260 in je najbolj obljudeno mesto na zemlji; Sučan v Kini 2,000.000; Pariz 1,185.792; Peking 1,100.000; Čančav-fu, Haugčav-fu, Siangtan, Singnan-fu in Kanton jih imajo po 1,000.000; Novi York 942.292; Tientsin 900.000; Dunaj 834.284; Berlin 826.341; Hangkan 800.000; Čingtu-fu 800.000; Kalkutta 794.645; Tokio (Jeddo) 674.447; Filadelfija 674.022; Petrograd 667.963; Bombay 644.406; Moskva 611.970; Carigrad 600.000; Glasgow 547.538; Liverpool 493.405; Rio Janejro 420.000. Tako ima vašingtonski števec, če je vse resnično, nismo porok. („Dan.“)

Črtica o Bolgarih.

Letošnja „Matična“ knjiga: „Slovanstvo“ govori precej obširno tudi o Bolgarih (str. 315 in nasl.), naših slovanskih bratih, kder torej najdeš, kar se o njih do zdaj znade. Tukaj omenjamo le ene stvari, ki je nas in bo gotovo vsacega mikala, ki jo čuje. Slučajno se snidemo z bolgarskim misijonarjem, č. g. Ljudev. Vronovski-jem z Drinopolja na Turskem, kder bivajo redovniki „ustajenja Gospodovega“. Z omenjenim misijonarjem, poljskega rodú, je potoval drug rojak in mlad duhoven istega reda, Pav. Smolihovski, ki je ravno svoje študije v Rimu skončal in gre zdaj kot misijonar

med svoje slovanske brate. Redovniki so večidel Poljaci, nekteri pa Francozi. Sv. Oča Pij IX. so jim poglaviten podpornik in preljubeznjiv oča, ki so tudi ukazali, da se pri božji službi staroslovenski obredni jezik rabi. Redovniki se posebno pečajo s šolami. Imajo že dve (zdaj še nepopolne) gimnaziji s primernimi narodnimi šolami in zavodom za rejence. Na vprašanje, kako da se bolgarski dečki vedejo, ali so bistré glave in marljivi, odgovori častiti misijonar, da je težko kdena svetu boljših in bolj sposobnih in marljivih otrok najti, kakor so bolgarski. „V tem“ — pravi — „ko se po drugod mladež k delu in učenju siliti mora, moramo mi posebno v ponočnem času paziti, da si dečki odpočinejo in se ne učijo, tako marljivi in ukaželjni so!“ — Ker se če dalje bolj naši bolgarski bratje iz razkolništva vračajo v naročje kat. cerkve, utegne bolgarski narod denes ali jutre, ko bođe Turčiji odklenkalo, jako važen biti. — Ker omenjeni, za kristijansko narodno omiko delajoči redovniki, skoro le ob milodarih sebe in bolgarske rejence preživljajo, jim bomo Slovenci težavno stanje zljajšali, ako v prid bratovskemu narodu in vrlim, ukaželjnim bolgarskim sokolom pomoči naklonimo. Vredništvo sprejema rado darove za „Bolgare“ in omenjene redovnike, ter hoče od časa do časa imenik darovnikov razglasiti in darove na pravo mesto pošiljati.

Papež in neki mlad liberalec. Ni dolgo tega, kar z mnogimi drugimi tudi neki drzen in mlad liberalec pred papeža pride, se ve, le iz radoglednosti. Sv. Oče vsakega prašajo, če ima kako prošnjo. Prašajo tedaj tudi mladenča, ki se je prav zaničljivo držal: „Ali nimate nikakoršne želje?“ „Ne“ — odgovori liberalec. „Ali vaš oča še živijo?“ „„Se živijo““. „In vaša mati?“ „„So umrli““. „Tako tedaj, moj sin, pa zdaj poklekniva, da skupaj molima za vašo rajno mater.“ —

In kakor, da bi ga bila vlekla neka mogočna, nevidna roka, poklekne in moli na strani sv. Očeta. Kedar zopet vstane, mu tekó solze po licu. Liberalne muhe so bile prešle, zapustil je papeža kot skesan in veren kristjan.

Razne stvari.

(Naznanilo skušnje.) Pri sv. Petru pod Mariborom bode 10. t. m., to je v četrtek po mali Gospojnici popoldné v dekliški šoli skušnja. To naznanjamo staršem, ki imajo pri šolskih sestrah svoje otroke v odreji, pa tudi drugim, da se prepričajo o umnem učilu, po katerem sestre v slovenskem in nemškem jeziku žensko mladež lepo urijo.

(Lubadni kukci.) Ta mrčes je gozdom strahovit sovražnik. Priča temu je sicer lepi in veliki Českiles, v katerem so lubadni kukci pokončali že 190.000 oralov lesa in uničili več kakor 1 milijon seznjev drv.

Najlepša mlada smrekovina in borovina je ugonobljena. Sicer dela 9000 delalcev in zatiruje kukčeve zalege, kolikor le mogoče. In vendar se bojijo, da požrešnemu mrčesu ne bodo kos. Število kukcev se množi od leta do leta.

(Od Male nedelje.) Upanje na srednjo letino nam je spodletelo, ker nam je toča večidel naše fare dné 15. avgusta tako potolkla, da je poljski pridelek, posebno ajda, skoro popolnoma vničen. Tudi sadje je jako poškodovano, vinska trta pa po enih krajih tako omlačena, da tudi prihodnje leto veliko od nje ni pričakovati. Letos res žalostna letina za kmeta!

(Prusački Bismarkovci tudi v Varaždinu.) „Pučki Prij.“ poroča, da so nekteri Varaždinci ob priliki, ko je čebrar Kullman na Bismarka ustrelil, nemškemu kancelarju poslali — adresó! Kdo da je to bedarijo prvi sprožil, list ne ve povedati, pravi le, da je celó zrel za norišnico, ki se bo skoro v Zagrebu odprla.

(Gosp. Blaške) je iz osebnih vzrokov odložil voditeljstvo banke „Slovenije“, kar pa njene ga delovanja nič ne moti, piše „Slovenec“. Mi to tako razumevamo, da imajo gospodje v Ljubljani drugega, sposobnega voditelja, ki bo zamogel Blašketa nadomestovati. Želeli bi le, da slavno ravnateljstvo to tudi pové, ker si svet sicer vsled tega odstopa vse kaj druga misli. Preteklo je tudi 14 dni po občnem zboru, ki je sklenil 15 % doplačila na akcije, pa še zdaj ne vemo, ali ima sl. ravnateljstvo opravičeno nado, da bo s 15 % pomagano, in v kacij obrokih da se bo vplačevalo.

(Tudi s sejmom ne gre.) Kamški župan, g. Seidl, je pred leti za 80 glđ. iz srenjske kase privilegij za živinski sejem v ponedeljek po angelski nedelji kupil, sejem pa ni nikol nič veljal. Letos je pa le samo ena krava prišla gledat, kaj da je s Seidlnovim sejmom; in ko je vidila, da celó nič ni, šla je po 5 minutah tiho domu in zabavljala pratikarju, ki jo je na sejem v Kameo zvbil. —

(Kmetisk upor.) V Knežaku na Notranjskem so kmetje zarad dolgoletnih gozdnih servitutnih preprirov razbili neko logarsko hišo grofa Schönburga. Vsled tega je poklicanih tje par kompanij vojakov z Ljubljane. („Nar.“) Ko bi servitutna komisija brže delala, bi ne bil zdaj v 2 letih že drug silovit upor, ki je vselej obžalovanja vreden in ljudem poguben.

(Župnijske skušnje dostali so naslednji čč. gospodje:) Bezenšek Juri, Horvat Jož., Koren Mat., Košar Jan., Kukovec Jož., Sever Jož., Šumer Mih., Trstenjak Jak., Urek And.

(V zadevi gospoda koncipienta dra. Stepišnika) zamoremo po bolj natančnem pozvedovanji in zanesljivem viru popraviti, kar se je v poslednji številki na tem mestu enostransko poročalo. Prvič ni res, da bi g. doktor ne bil hotel plačati, kar je voznik potrošil, marveč je le vinjeni krčmar F. blodil, da mu veliko več gre, v tem ko je trezna

žena vračunila si za kočijaža 33 kr., ki so bili, kakor se ume samo po sebi, brž plačani. Tudi ni res, da bi bil g. koncipient „puško nastavil in kmeta ustreliti žugal“, res je le, da je bil g. doktor v veliki nevarnosti ter je moral na svojo obrambo misliti. Ko namreč iz hiše k vozu gre, da se odpelje, pride vinjeni krčmar za njim, mu brani oditi, češ, da mora več plačati, potegne kočijaža iz voza in ga tišči ob tleh. G. koncipient skuša hlapca rešiti; ker je pa krčmar močnejši in vina razgret, se je bilo g. doktorju silovitega napada bati. Da rogovileža splaši, navije puško (bil je na lovu), varuje pa z eno roko petelina, da se ne sproži, z drugo roko pa trdno cev navzgor, a ne proti nasilniku, drži, dokler se ta puške ne polasti. Zdaj ni bilo več čakati; g. koncipient zbeži po eni, kočijaž z vozom pa po drugi strani ter odletita srečno večji nevarnosti. — Vsakdo zdaj ve, kdo da je prav za prav neljubega dogodka kriv, in šteli smo si v dolžnost, da zagovarjamo čast nekrivemu.

(Iz Sevnice pri Savi.) Kakor vsako leto se je tudi letos na god sv. Roka velika množica romarjev sešla pri slavni podružnici, temu svetniku posvečeni. Zavolj silnega deževanja se je potok na znožji hriba silno napel. Brv z ljudmi preobložena, se poruši in eden mladenič pa dve deklici padejo v potok. Mladenča so k sreči še oteli; obe deklici pa ste smrt storile v valovih.

(Razstava gasilcev) to se pravi: gasilci štajerski bodo 6—8. t. m. v Mariboru razstavili gasilne priprave in mariborski tudi sebe, ker bodo v nedeljo pokazali, kar znajo. Dne 8. sept. bo pa izlet v Ptuj, in tako bo „lušno“, ter bo mnogo denarja se — potrošilo.

Vsem čč. bralcem in prijateljem „Gospodarja“ naznanjam, da sem z denešnjo (36.) številko zopet vredovanje lista prevzel.
Dr. J. Ulaga.

Loterijske številke:

V Trstu 29. avgusta 1874: 31 55 23 15 51.
Prihodnje srečkanje: 12. septembra.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuj		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	5	30	4	80	5	60	5	—
Rži	4	20	3	80	4	20	3	20
Ječmena	3	70	3	—	3	60	2	85
Ovsas	2	30	1	90	2	20	1	70
Turšice (koruze) vagan . .	5	30	5	—	4	80	5	—
Ajde	4	30	3	80	5	—	4	—
Prosa	4	60	—	—	—	—	—	—
Krompirja	2	30	1	40	2	—	—	—
Sena cent	1	70	1	70	1	—	1	40
Slame (v šopkih)	1	40	1	10	—	80	1	40
„ za steljo	—	80	—	80	—	60	—	—
Govedine funt	—	28	—	30	—	28	—	22
Teletine	—	28	—	30	—	28	—	22
Svinjetine	—	31	—	30	—	30	—	34
Slanine	—	40	—	38	—	40	—	28

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gl. 20 kr. %	71	80
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	164	50
Ažijo srebra	103	80
„ zlatá	5	30

Preimenitno za vinogradnike!

4—4
Novo izboljšane
drozgalnice ali mašine za zmečkanje grozdja
izumjene od
Jožefa Jande v Ptuj.

Ovi nastroji ali mašine imajo pred drugimi to prednost, da valeci, s kterimi se mečka grozdje niso iz samega lesa ali železa, ampak so leseni toda posamezni zobovi so s cinastimi-železnimi ploščami obvečeni. Zato se ni bati da se valeci polomijo ali njih železo zarjavi.

Stare mašine se zamorejo po tem načinu izboljšati in popraviti.

Cenik ali imenik cene teh mašin pošljemo brezplačno po pošti, kdor se oglasi.

Ove mašine se zamorejo dobiti tudi po posredovanji administracije časnika „Weinlaube“ v Klosterneuburgu, pa tudi po vinorejski šoli v Mariboru.

Čisto nov strelovod
(Blitzableiter)

po nizki ceni na prodaj. Kdor ga kupiti želi, naj se obrne do „Gospodarjevega“
3—3
opravništva.

4—8
Karl Hesse,

pasarski mojster v Mariboru
Viktrinhofgasse šte. 28.

priporoča se

p. n. občinstvu in posebno častitej duhovščini za vsakoršna dela, spadajoča v nja umetnijo, ter zagotavlja, da hoče pošteno in ceno postreči vsakemu.

Dražba.

V Monsberškem farovžu bode 6. sept. t. l. ob 3. uri popoldne napravljene novih stolov za farno cerkvo po dražbi temu oddano, ki to delo za nižjo ceno prevzame.